

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหารกับสัมพันธภาพ
เชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร

นาวาโทหญิง หญิง ชลลดา วรรณภักตร์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-868-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN ORGANIZATIONAL FACTORS, ADMINISTRATOR'S
LEADERSHIP FACTORS, AND PROFESSIONAL RELATIONSHIP OF
NURSING INSTRUCTORS IN NURSING EDUCATION INSTITUTES,
BANGKOK METROPOLIS

CDR. CHOLLADA WANNAPAKTR WRN.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

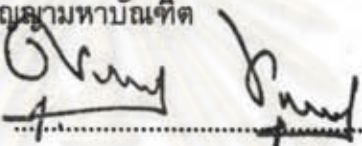
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-868-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านผู้นำของ
ผู้บริหารกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลใน
สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร
โดย น.ท. หญิง ชลลดา วรรณภักตร์ รน.
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย

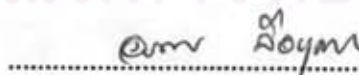
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมคิด รัชศาสตร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชลดา วรรณภักตร์, นาวาโทหญิง : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านผู้นำของ
 ผู้บริหารกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร
 (RELATIONSHIPS BETWEEN ORGANIZATIONAL FACTORS, ADMINISTRATOR'S LEADERSHIP
 FACTORS, AND PROFESSIONAL RELATIONSHIP OF NURSING INSTRUCTORS IN NURSING
 EDUCATION INSTITUTES, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์,
 อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.อรพรรณ ลีอนุชัชชัย, 134 หน้า. ISBN 974-635-868-5

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล และศึกษาปัจจัย
 ด้านองค์การ ได้แก่ สังกัดของสถาบัน ขนาดของสถาบัน ปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหาร ได้แก่ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร
 การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหารกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาลกรุงเทพมหานคร
 กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนนักศึกษาพยาบาลอย่าง
 น้อย 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 302 คน จากสถาบันการศึกษาพยาบาล 15 สถาบัน จำแนกเป็น สังกัด คือ สังกัดทบวง
 มหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร สภาวิชาชีพ และเอกชน โดยทำ
 การสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และ แบบวัด จำนวน 3 ชุด

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง
2. สังกัดของสถาบันการศึกษา คือ สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน และ สภาวิชาชีพ มีความสัมพันธ์
 ทางบวกในระดับต่ำกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล และ สถาบันการศึกษาพยาบาลกระทรวงมหาดไทย ทบวง
 มหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ขนาดของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ
 ของอาจารย์พยาบาล และ ขนาดของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีขนาดใหญ่ มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับสัมพันธภาพเชิง
 วิชาชีพของอาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ปัจจัยด้านผู้นำของผู้บริหาร พบว่า รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก
 แบบยึดบุคคลเป็นหลัก และ แบบยึดสถาบันเป็นหลัก มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของ
 อาจารย์พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหารแบบการแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลาง
 กับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ส่วนการจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหารแบบการร่วมมือ การประนีประนอม การ
 หลีกเลียง การปรองดอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
 สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
 ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ ช.น.นพ. เย็น อรรถนพ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จินตนา ยูนิพันธุ์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อรพรรณ ลีอนุชัชชัย

C686029

KEY WORD:

MAJOR NURSING EDUCATION

ORGANIZATIONAL FACTORS / ADMINISTRATOR'S LEADERSHIP / PROFESSIONAL RELATIONSHIP OF NURSING INSTRUCTORS.

CHOLLADA WANNAPAKTR, CDR. : RELATIONSHIPS BETWEEN ORGANIZATIONAL FACTORS, ADMINISTRATOR'S LEADERSHIP FACTORS, AND PROFESSIONAL RELATIONSHIP OF NURSING INSTRUCTORS IN NURSING EDUCATION INSTITUTES, BANGKOK METROPOLIS. THESIS

ADVISOR : ASSO.PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR :

ASSIS.PROF. ORAPHUN LEABOONTHAVATCHAI, Ph.D. 134 pp., ISBN 974-635-868-5

The purposes of this descriptive research were 1) to study the professional relationship of nursing instructors and 2) to find the relationship between the organizational factors, i.e. the jurisdiction and size, and administrator's leadership factors, i.e. administrative behavior pattern and conflict management, and the professional relationship of nursing instructors.

Research samples consisted of 302 nursing instructors who had at least one year teaching experience and were selected by stratified random sampling technique from 15 nursing institutions in Bangkok Metropolis. Of these schools, nine were under four ministries and Bangkok Metropolitan Administration, one was under Red Cross Society and five were private institutions. Three questionnaires which were developed by the researcher were used in data collection. Data were analyzed by F-test and Pearson Product Moment Correlation.

Major results were the followings:-

- 1.The mean score of professional relationship of nursing instructors was at the middle level.
- 2.There were significant and positive relationships, at the low level, between the institution under Red Cross Society and the private institution with the professional relationship of nursing instructors, at the .05 level. On the contrary, there were significant and negative relationships, at the low level, between the institutions under the jurisdiction of Ministry of Interior, Ministry of University Affairs with the professional relationship of nursing instructors, at the .05 level.
- 3.Size of the institution were significantly related, at the low level, to the professional relationship of nursing instructors, at the .05 level. Small size institution was positively related, while large size institution was negatively related to the professional relationship of nursing instructors.
- 4.There were significant and positive relationships at the middle level between the administrator's leadership benefit - oriented style, person - oriented style and institution - oriented style and the professional relationship of nursing instructors, at the .05 level.
- 5.Administrator's conflict management - competitiveness was negatively related at the medium level, while such management - collaboration, compromise and avoidance were positively related at the low level with the professional relationship of nursing instructors, at the .05 level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติคุณ น.น.นพ. You อรรถสิทธิ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.จ.จ.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ.อ.ว. อย.ว.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิด ให้ความช่วยเหลือ และ สนับสนุนให้กำลังใจ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่าง สูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุข ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย และร่วมเป็นกรรมการการสอบครั้งนี้ และขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย 11 ท่าน ท่านคณบดีและผู้ อำนวยการ รวมทั้งคณาจารย์พยาบาลสถาบันการศึกษาพยาบาล ในกรุงเทพมหานครทั้ง 15 สถาบัน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้ ถ้าปราศจากความอนุเคราะห์ของผู้อำนวยการ และความร่วมมือของคณาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง การทดลองใช้เครื่องมือ ซึ่งผู้ วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านคณบดี และคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ ให้การ สนับสนุนด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่าน โดยเฉพาะ นาวเอกหญิง ดร. สุกัทธา เอื้อวงศ์ ผู้อำนวยการ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ ที่ได้ให้การสนับสนุน ให้ความ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ กองการศึกษา กรมแพทย์ทหารเรือ และบุคคลอื่นๆ ซึ่งไม่ได้ กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่ได้มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จ

ขอรำลึกถึงพระคุณของ คุณแม่ ผู้มีพระคุณยิ่ง ที่ให้ความรักและความห่วงใยมา โดยตลอด และขอขอบคุณสมาชิกครอบครัวที่รักทุกคน ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

ชลลดา วรรณภักตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การหาคุณภาพของแบบวัด.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	111
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	125
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	126
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
ประวัติผู้วิจัย.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษาพยาบาล.....	70
2 กลุ่มของสถาบันเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามจำนวนนักศึกษา พยาบาล จำแนกตามสถาบันการศึกษาพยาบาล.....	72
3 ผลการหาความเที่ยงของแบบวัดของข้อมูลทดลองและข้อมูลจริง.....	79
4 จำนวนแบบวัดที่ส่ง แบบวัดที่ได้รับคืน และแบบวัดที่สมบูรณ์ จำแนกตาม สังกัดและสถาบันการศึกษาพยาบาล.....	80
5 จำนวน ร้อยละ ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา ขนาดของสถาบัน และสังกัดของสถาบัน.....	84
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร.....	86
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการต่อความขัดแย้งของผู้บริหาร สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร.....	87
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายด้านของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ.....	88
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามรายข้อในแต่ละด้าน.....	89
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์ พยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร สังกัดของสถาบัน และขนาดของสถาบัน.....	92
11 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ที่สังกัดของสถาบันต่างกันเป็นรายคู่.....	93
12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล ที่ขนาดของ สถาบันต่างกันเป็นรายคู่.....	94
13 ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลรายด้าน จำแนกตามสังกัด ของสถาบัน.....	95
14 ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาลรายด้าน จำแนกตามขนาด ของสถาบัน.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล กับสังกัดและขนาดของสถาบันการศึกษาพยาบาล.....	97
16	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของอาจารย์พยาบาล กับรูปแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และการจัดการต่อความขัดแย้งของ ผู้บริหาร.....	98

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย